

Antibiotický týden varuje: i antibiotika v podobě kapek nebo mastí je třeba užívat zodpovědně, aby zůstala účinná pro budoucí generace

10.11.2022 - | Česká lékárnická komora

Antibiotický týden se letos koná už podvanácté. Lékárný se letos v kampani, která se uskuteční od 14. do 20. listopadu, zaměřují tematicky převážně na antibiotika lokální, která jsou často a naprosto nesprávně užívána k samoléčbě a nadužívána. Škodlivé jsou ale naopak i nadměrné obavy z užívání antibiotik, které představují druhou stranu extrému.

Samoléčba antibiotiky není nikdy dobrý nápad

Antibiotika jsou léky, které působí pouze proti bakteriím a jsou lékařem předepisována jen pro léčbu bakteriální infekce. Jsou vázána na lékařský předpis a pacienti by je neměli v žádném případě užívat k samoléčbě, i když mají doma dříve předepsané antibiotikum například ve formě masti. **„Právě antibiotické masti jsou typickým příkladem, kdy pacienti lék užívají nevhodně i na povrchové odřeniny či škrábance. K léčbě banálních ran přitom stačí jejich řádné ošetření dezinfekcí a následné použití hojivých léčivých přípravků bez obsahu antibiotik,”** upozorňuje na častý nešvar českých pacientů Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident České lékárnické komory (ČLnK).

„Antibiotika by se v žádném případě neměla užívat při běžném nachlazení nebo chřipce, protože tam se zpravidla jedná o infekce způsobené virem. Na ty antibiotika nezabírají,” zdůrazňuje MUDr. Barbora Macková, ředitelka Státního zdravotního ústavu. **„Je nezbytné, aby se pacienti při užívání antibiotik vždy řídili doporučením ošetřujícího lékaře. Není ani vhodné, aby na svého lékaře naléhali a dožadovali se předepsání antibiotik, jestliže odborník je toho názoru, že pacient antibiotika nepotřebuje. S tímto přístupem se lékaři v ordinacích často setkávají. Důležité je také antibiotika v lékařem předepsané dávce dobrat do konce, i když se pacient třeba už cítí lépe. Nesprávné nebo zbytečné užívání antibiotik může způsobit, že bakterie získají odolnost a antibiotika nebudou účinná. Antibiotická rezistence už dnes způsobuje mnoho úmrtí a její další nárůst bude mít vážné dopady na příští generace pacientů,”** uzavírá MUDr. Barbora Macková.

Antimikrobiální rezistence neboli odolnost je schopnost bakterie odolávat účinkům antibiotika. Má za následek snížení nebo ztrátu účinnosti antibiotik při léčbě infekce. Rezistence bakterií na antibiotika představuje vážný celosvětový problém. V České republice má na svědomí dokonce více obětí než dopravní nehody.[1]

„Antibiotika by se měla užívat v přesném intervalu a pacienti by měli dodržovat předepsanou dobu užívání. Zbylé léky se v žádném případě nesmí uchovávat doma „pro strýčka příhodu“, ale měly by se vrátit do lékárny. Lékárníci následně zajistí jejich ekologickou likvidaci. K takovému případu může například dojít, když v průběhu léčby změní lékař léčivo nebo balení obsahuje více tablet, než je nutné pro dodržení délky léčby, stanovené lékařem,” konstatuje Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident České lékárnické komory.

Následky nesprávného užívání antibiotik mohou být vážné - to platí i pro kapky nebo masti. Za lokální označujeme antibiotika používaná pro aplikaci na kůži nebo sliznici.[2] Obvykle jsou ve

formě mastí, zásypů nebo roztoků, a i u nich platí, že by se měla používat v předepsaných intervalech a po stanovenou dobu. I tyto léky musí být vždy předepsány lékařem a o jejich dávkování a skladování je ideální poradit se s lékárníkem.

Nadměrné užívání či samoléčba jsou špatné stejně jako zbytečný strach z antibiotik. Žádný extrém není v tomto případě ku prospěchu zdraví pacienta. Zachování účinnosti antibiotik je zodpovědností každého z nás. Antibiotická rezistence je zdravotní riziko nejen pro člověka, který antibiotika nevhodně užívá, ale také pro budoucí generace, které budou v důsledku muset čelit bakteriím odolávajícím antibiotické léčbě.

Podstatnou součástí zachování kvality a účinnosti léčiv představuje i správné skladování léků. Léčivé přípravky by se měly uchovávat za podmínek uvedených na obale, případně na lékárenském štítku (signatuře) u připravovaných léčivých přípravků. Pokud na obale není uvedeno jinak, měla by se antibiotika uchovávat při teplotě 15–25°C. Údaj o teplotě nám říká, za jakých podmínek je garantována jakost léku, stejně tak jako jeho bezpečnost a účinnost. Navzdory rozšířenému mýtu se uchováváním v chladu životnost léčiv automaticky neprodlužuje. O skladování léků je vždy dobré poradit se v lékárně.

Česká lékárnická komora je samosprávná nepolitická stavovská organizace sdružující lékárníky. Byla zřízena zákonem ČNR č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Její ustavující sjezd se uskutečnil 28. - 29. září 1991.

Česká lékárnická komora dbá, aby její členové vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komory. Zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu lékárnického povolání. Posuzuje a hájí práva a profesní zájmy svých členů, stejně tak chrání jejich profesní čest.

[1] <https://www.szu.cz/tema/antibioticka-rezistence-v-cr-mame-jeste-znacne-rezervy>

[2]

[https://old.lf.upol.cz/fileadmin/user_upload/LF-kliniky/mikrobiologie/dokumenty/vseo/ANTIMIKROBN I_PRIPRAVKY.pdf](https://old.lf.upol.cz/fileadmin/user_upload/LF-kliniky/mikrobiologie/dokumenty/vseo/ANTIMIKROBN_I_PRIPRAVKY.pdf)

<https://lekarnici.cz/Media/Tiskove-zpravy/Antibioticky-tyden-varuje-i-antibiotika-v-podobe.aspx>